

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної
та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
Викладач (-і)	Вікторія БАРАБАШ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-24-24
Е-mail:	viktoria-k67@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90. Формат: очний (offline / facetoface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіка, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» – підготовка здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня до виконання обов'язків викладача закладу вищої освіти, до проведення науково-пошукової роботи та керівництва дослідницькою роботою здобувачів; виховання у магістрів прагнення до саморозвитку та самовдосконалення.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування теоретичних уявлень про МВ у ВШ як навчальну дисципліну, її мету, завдання; ознайомлення з поняттями, категоріями, методами, технологіями МВ у ВШ; з'ясування її місця в системі наук;
- висвітлення особливостей методів викладання у ВШ;
- ознайомлення зі структурою і змістом навчального процесу у ЗВО;
- оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії зі студентами;

- оволодіння основами педагогічної майстерності;
- формування навичок планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять. Використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;
- набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи;
- ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ЗВО України та інших країн світу;
- апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Знати:

- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі;
- сучасні інтерактивні методи навчання студентів;
- форми організації навчання студентів;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, повідомлення їм та отримання від них зворотнього зв'язку;
- специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі;
- психологічні особистісні якості викладача ВІШ, професійні вимоги до нього.

Уміти:

- планувати та організовувати навчальний процес у ЗВО;
- вибирати й застосовувати ефективні методи навчання;
- готувати і проводити лекції та практичні заняття відповідно до психолого-педагогічних вимог;
- сприяти адаптації студентів до самостійної / науково-дослідної діяльності;
- застосовувати кредитно-модульну технологію навчання та оцінювання знань здобувачів.

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ <http://www.kntu.kr.ua/doc/dobro.pdf>.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади методики викладання у вищій школі

Тема 1. Вища технічна освіта України в контексті сучасних реформ. Інтеграція вищої школи України у європейську систему освіти. Актуальні проблеми вітчизняної вищої освіти. Шляхи забезпечення якості вищої освіти. Нормативно-правова база вищої школи України.

Тема 2. Методика викладання у вищій школі як навчальна дисципліна. Предмет, мета, завдання, структура курсу «Методика викладання у вищій школі». Категоріальний апарат методики викладання (освіта, дидактика вищої школи; викладання; методика викладання та інші). Становлення і розвиток методики навчання в Україні. Історія розвитку методики навчання як науки.

Тема 3. Основи дидактики вищої школи. Сутність, предмет, завдання дидактики вищої школи. Зміст освіти. Особливості навчання у ВНЗ. Закони, закономірності та принципи навчання у вищому навчальному закладі. Форми, види, методи і засоби навчання у вищій школі.

Тема 4. Психолого-педагогічні основи засвоєння знань у процесі навчання. Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладача вищої школи. Сутність, складові та зміст педагогічної культури викладача ЗВО.

Змістовий модуль 2. Основи дидактики вищої школи

Тема 5. Методи активізації пізнавальної діяльності здобувачів. Лекція у вищій школі.

Академічна лекція в системі професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Технологія і техніка підготовки академічної лекції. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.

Тема 6. Дидактичні основи семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних та інших форм занять. Технологія і техніка організації та проведення семінарів, практичних, лабораторних, індивідуальних занять, консультацій і колоквиумів.

Тема 7. Самостійно-дослідницька діяльність здобувачів у контексті світових тенденцій розвитку вищої освіти. Самостійно-дослідницька діяльність у професійній підготовці: компетентнісний підхід. Наукова робота здобувачів – важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові документи:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>.

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#>.

3. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні» від 3 грудня 1999 р. № 1273-XIV // Організація роботи з іноземними студентами і розвиток міжнародного співробітництва в освіті України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1273-14#>.

4. Міністерство освіти і науки України. Лист № 1/9-650 (2018, жовт. 23) керівникам закладів вищої освіти «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти». URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/124272_124272.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 р. № 673 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». https://zakonodavstvo.com/download/postanova-vid-cheruvnya-2021-673-pro-2021-90934.html#google_vignette.

6. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>

8. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>

9. Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. № 1074. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1074-96-n#Text>

10. Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту): Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-98-п#Text>

11. Про наукову і науково-технічну діяльність: закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#>.

Основна література:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Ред. Фінікова Т. В., Артюхова А. Є. Київ: Таксон, 2016. 234 с.

2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульнорейтинг-системою навчання. 2-ге вид. Київ: Центр учб. літ. 2018. 384 с. 7.

3. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник для студ. вищ. навч. закл. 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.

5. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: підручник / За ред. проф. І.В.Зайченка. Київ : Ліра-К, 2017. 484 с.

6. Каплінський, В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ: КНТ, 2019. 225 с.

7. Карпенко О., Прокопів Л. Вища освіта у контексті євроінтеграції: *навч.-метод. посіб.* Дрогобич, 2019. 148 с.

8. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Харків: Стильна типографія, 2018. – 289 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4929/1/NP_VVSh_2018.pdf<https://cuesc.org.ua>.

9. Мариновська О.Я. Педагогічна інноватика & Менеджмент інновацій: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.

10. Освіта в умовах воєнного стану. URL: <https://eo.gov.ua/osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/04/11/>.

11. Стинська В., Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. Освітні обрії. 2021. 1(52). С. 115–118.

Додаткова:

1. Бабин І. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти на період до 2020 р. URL:

<http://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/238.html>.

2. Барабаш В. А., Глебова Л. В., Мехеда А. М. Науково-дослідницька діяльність у процесі формування професійної компетентності студентів-інформаційників. *Соціум. Документ. Комунікація*: зб. наук. праць. Серія: Історичні науки. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М. 2020. Вип. 10. С. 216 – 240. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10409>

3. Барабаш В. А., Глебова Л. В. Формування громадянської активності студентів у процесі викладання соціально-гуманітарних дисциплін. *Соціум. Документ. Комунікація: збірник наукових статей*. Вип.5. Серія «Історичні науки». Переяслав-Хмельницький, 2018. 360 с. http://nbuv.gov.ua/UJRN/colscart_2018_5_3.

4. Барабаш В. А., Глебова Л. В. Інформаційні ресурси бібліотеки закладу вищої освіти як джерело розвитку інтелектуального та духовного потенціалу студентів // *Соціум. Документ. Комунікація: збірник наукових праць*. Серія «Історичні науки». Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М., 2019. Вип.6/2 (Спецвипуск). С.11–28. DOI:<https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&cluster=15532767756050326344&btnI=1&hl=uk>

5. Ставицький А., Затонацька Т. Формування культури якості вищої освіти в українських університетах. *Освітня аналітика України*. 2017. №1. С. 21–32.

6. Mytsenko Valerii, Varabash Viktoriia, Bondarenko Anna. Formation of Soft Skills Among Future Specialists in Information, Library and Archival Affairs. *Наукові записки / Ред. кол. В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 199. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. 261 с. С. 82–87. URL: <https://pednauk.cuspu.edu.ua>.

7. MYTSENKO Valerii, BARABASH Viktoriia GLEBOVA Lyudmila. Educational potential of the activities of information institutions during the war period. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Випуск 208. С. 79–86. DOI:10.36550/2415-7988-2023-1-207-79-86.

8. Higher Education Pedagogies ISSN: (Print) (Online) Journal homepage. URL: <https://www.tandfonline.com/loi/rhep20>.

Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua>.

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Нормативно-правові акти з реформування вищої освіти URL:<https://imzo.gov.ua/osvita/vyschaosvita/normatyvna-baza/normatyvno-pravovi-akty-z-eformuvannyavyschoji-osvity/>.

4 Наукова періодика України. Сайт електронних видань вищих навчальних закладів і наукових установ України. URL: <http://journals.uran.ua>

5. Сервіси та інформаційні ресурси. Педагогіка вищої школи. URL: www.kspu.edu/Information/services.aspx

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.